

prvotni izvedbi gotovo več osebnih čustvenih poudarkov. (O tem govori podrobneje S. Bondi v jubilejni državni izdaji Puškinovih spisov: A. Puškin: Sočinenija v treh tomah, in sicer v II. delu, 666—668, kar mi je služilo za oporo.) Tako pa je ostal ta poudarek samo v koncu pesnitve ter v lepem, skoraj že spečem spominu na lepe krimske večere. Toda verjetno je, da bi hotel tudi vso pesem posvetiti svoji krimski tajni ljubezni, katero pa bi hotel na vsak način ohraniti skrito, kakor je videti iz omenjenih pritožb; zato je posvetilo napisal njenemu bratu Nikolaju (N. N. R.), kar je ostalo na več lističih samo skicirano in se je dalo razbrati šele v zadnjem času iz rokopisov v nekako naslednjo misel:

Izpolnil sem ti željo vročo —
začenjam obljubljene vrsté.
Ko mi povedali ljudje
so prvič zgodbo pričujočo,
sem v žalost pal; objestni um
pomračil se je nehoté mi;
a kmalu svetlih orgij šum
je razveselil spet srce mi.
Res lahek, hiter dvig in živ!
Kako je vtis moj bil menljiv,
razpoloženja bežna moja:
navdušenju je — bol sledil,
potrnosti — izbruh opoja.

To posvetilo, ki je napravljeno po več variantah, je P. v rokopisu postavil zdaj na začetek, zdaj na konec, v tisku pa ga je popolnoma izpustil. Napisal pa ga je gotovo takoj v začetku, ko je začel »pisati to povest«, katere snov je poleg prej imenovanega potopisa dobil iz ust mlade Marije Rajevske, ki mu je po obisku »vodometa solza« navdihnila tudi vso tisto ljubezensko melanholijo in posodila tudi ime čisti, dekliški junakinji...

Ko pa je pesnitev imel že končano, je posvetil v skupini krimskih pesmi še posebno pesem obisku Bahčisarajskega vodnjaka, kjer zgodbe Marije in Zareme ne postavlja več v realnost, temveč jo smatra za privid svojega sna:

Vodnjak ljubezni, živ vodnjak!
Dve roži vplel sem Tebi v venec:
tvoj glasni govor mi je drag
in pesniških solzá studenec.

Vodnjak ljubezni, bóli vodnjak,
vprašaje uprl sem v té poglede:
prebral sem stare slave znak,
a o Mariji — ni besede...

Svoj žar srebrni name sij,
pokropi z roso me krepčalno!
Ah, vir poživljajoči, lij!
Žubôri zgodbo svojo davno!

In haremski polsij-poltmâ?
Pozabljena — podrt že zid je.
Zarema in Marija sta
bilâ mar srečno le prividje?

Mordâ le sanja domišljije
mi risala v megleno dalj
minutne, hipne je vizíje,
nejasni duše ideal?

Tako je nastala Puškinova pesnitev Bahčisarajski vodometa (Bahčisarajskij fontan), ki je najpristnejše delo njegove »južne« romantike, najčistejše rusko byronstvo in kaže slikovito podobo iz hanskega harema. Pesnitev nam kaže tri svetove: tatarskega tirana, zavojevalca narodov, strastno eksotično kavkaško Gruzinko, ki ji je smisel življenja čutna erotika in strast,